ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, (29ՐԴ ՏԱՐԻ) ԹԻՒ 13 — 13 ԹԷՇԻՐԻՆ ԷՎՎԷԼ 1328 — Կ. ՊՕԼԻՍ 13-26 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1912 — 16 ՋԻԼԴԱՏԷ 1330 — ՇԱԲԱԹ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՈՏԱՅ
Կ. Պոլիս և Գաւառները	108 ղրուշ	54 ղրուշ
Ամերիկա	6 տոլար	3 տոլար
Ուրիշ երկիրներ	35 ֆրանք	17 ֆր. 50 սն

ՀԱՍՑԷ՝ Կ. Պոլիս, Պապը Ալի Ճաssէսի, թիւ 12

ՀԱՍՑԸ 10 ՓԱՐԱ

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐ

Ծանուցումներու իւրաքանչիւր տողը 2 ղրշ.։ Կրկնուող և մեծ ծանուցումներու համար մասնաւոր պայմաններ։

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1883 ԻՆ

آره‌ولك

ارمنیجه یومی غزته

باب عالی جاده‌سنده ۱۲ نومرولو اداره‌خانه

AREVELK

Journal arménien quotidien

Fondé en 1883

Babe Ali Djaddéssi No. 12 Constantinople

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ԼՈՒՐԵՐ

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼԻՆ

ՆՈՐԱՏՈՒՆԿԵԱՆ ԷՖ.Ի ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԽՆԴՐԻՆ ԳԼԽԱՒՈՐ ՉԻ ԿԱՌՈՒՐ

Ն. Ֆ. Բրեսէյ թղթակիցը Պօլսէն կը գրէ.— Եւրոպական այս պրէսի մէջ ծանօթ ազ-թուրք անձնաւորութիւն մը, որ Բ. Դրան հետ սերտ յարաբերութիւններ ունի, տեսակցութիւն մը ունեցաւ Արտաքին Գործոց Նախարար Նորատունկեան Էֆ.ի հետ։ Նախարարը, որ Հայ մին է, Պալքանեան ազգութենական թաղաւորներուն կողմէ քարոզուած խաչակրութեան մասին նշանակալից յայտարարութիւն մը ըրած է։ Նորատունկեան Էֆ. ըսած է.— «Կրօնքի պատերազմները տարաբախտ վերջ չեն դրած և այս պրոբլէմը իսկ Մարիին դէմ խաչակրութիւն կը քարոզուի։ Ֆէրտինանտ թագաւորը Մարիին դէմ խաչի պատերազմը հոչակեց և Սերպերուց ու Յունաստանի թագաւորները հանախոհ եղան անոր։ Գարատաղի թագաւորին միտքը չեկաւ որ պատերազմը յանուն Խաչի մղէ։ Մէն պատերազմի սկսած էր արդէն։ Եւ սակայն ան ալ Ֆէրտինանտի յայտարարութեան հանանութիւն յայտնեց։ Բայց միւս կողմէ, Սուլթանը, որ ամէն բանի տէրն է և որուն դէմ խաչակրութիւն կը քարոզուի, իր բանակին պատուիրեց որ խնայեն կիներուն, ազգոց, ծերերուն և մինչև իսկ թշնամիին։ Սուլթանին յայտարարութեան մէջ ոչ միայն կրօնքի վանդաւոր հարցին վրայ խօսք մը չէ եղած, այլ եւ ազգերն թշնամիին դէմ մնացուցած ատելութիւնը կը մեղմէ ան։ Եւրոպա, որ չարաւնակ քաղաքակրթութիւնն կը ճանչ, թող վնոյ թէ բարոյականութիւնը ո՛ր կողմն է։ Մարիին դէմ խաչի պատերազմ հրատարակելէն քիչ առաջ, Պելգրատի մէջ զրոյց հանեցին թէ Թուրքերը Բլգարներուն դէմ ջարդ մը կազմակերպած են։ Թէև այս զրոյցին նպատակը Եւրոպայի համակրութիւնը չահել էր, բայց չյաջողեցաւ։ Հակառակ իրենց դէմ կրօնական պատերազմ մը հրատարակելուն,

ՏԿՏՍՍ. ԵՒ ԵԼՄՏ. ԽՆԴՐԵՐ

ՏԱԳՆԱՊԻ ԵՐԿԻՐՊ ԵՒ ՋԵՂՁԻ ՍԱԿԻ ԲԱՐՁՐԱՑՈՒՄ

Պարքանան տագնապը ցարդ որ և է անակնկալ մեծ երեւոյթ մը առաջ չբերաւ ամենասկան և երեւմտեան ազգերուն մէջ։ Ամենէն ուշագրաւ գէպքը, որ պատահեցաւ վերջնագոյն չարիքներուն մէջ, Անգլիոյ և Ֆրանսայի պանդուխտներուն գլուխի սակին բարձրացումը եղաւ։ Այս սակը Անգլիոյ մէջ 4էն 5 տա հարիւրի բարձրացաւ, իսկ Ֆրանսայի մէջ 3էն 3ա կէս տա հարիւրի, ինչպէս ծանանցին հեռագիրները։

Ամէն անգամ որ ազգերի այս երկուքին դրամատունները իրենց գլուխի սակը կը բարձրացնեն, տասնեակ կամ նոյնպէս մասնագիտութիւն մը տասնեակ կուգայ հրապարակին վրայ։ Դրամատիրութիւն ու տնտեսագիտութեան մեծ հասատատութիւններ կը ջանան այս բարձրացումին պատճառները մեկնաբանել ճշդել այս փոփոխութեանց տասնեակ բերելիք ազդեցութիւնները անտեսական կեանքին վրայ։

Այդ պատճառներուն առաջինը, որ խոկոյն ամէնուն ուշադրութեան առարկան կը դառնայ, յանկարծ քաղաքական պատճառ մըն է։ Իրաւ ալ, միջազգային ամէն տագնապ, նոյնիսկ պատերազմ ամէն տագնապի երկիւղ, դրամատիրութիւն ու դրամատուներուն ազնուագոյն դիրքերուն ձեռք առնելու կը հարկադրի, կարելի եւ գնային չափ քիչ արժեքներ հրապարակի հանուն, տարան սակը կը բարձրացուի և որչափ որ կարելի է, մեծ քանակութեամբ պահ կը պահուի պանդիսի դրամարկղներուն մէջ։

Բայց, տնտեսական այս տագնապներուն պատճառները միակ քաղաքական չեն բլլար, յանկարծ քաղաքական պատճառները լոկ պարարտակ կը ծառայեն կարդ մը չտեսնուած, գրանք իրենց տնտեսական չունէր ազդակներու դիմաց։ Երբեցող ամէնաթիւնիս ամսոյ մը անգամ զրաց քաղել կը ջանան՝ կարելի եղածին չափ ապահովագրելու համար կացութիւնը։ Այս պատճառաս ամէն անգամ որ Արեւմուտքի դրամական մեծ հասատատութիւնները իրենց գլուխի սակը բարձրացնեն, խոնեմ ու հեռատես դրամատէրերը պարտաւոր են փնտռել այս բարձրացումին իսկական չարժառիթները, զոնէ նոյնը համար չանդիսանալու սուտ տարաձայնութիւններուն։ Այդ տարաձայնութիւնները հիմա ալ հրապարակ կը հանեն և կը ծառային զերբի սակերուն բարձրացումը ցոյց տալու իրենց պատասխանը վիճակ մը, օգուտ քաղելով մանաւանդ Պարքանան ներկայ տագնապէն, որ ամէն կերպով կը նպաստէ իրենց չանդիսատութիւններուն։

Սակայն, Պարքանան տագնապը առ այժմ առացած չէ անակնկալ վիճակ մը որ արդարացնէ ո՛ և է երկիւղ, քանի որ պատերազմը, Մեծ Պետութեանց համաձայնութեան հարնի, պիտի սանմանափակի, ինչպէս եղան Թրքօ-Յունական և Թրքօ-Իտալական վերջին պատերազմները և կիրան ո՛ և է ազդեցութիւն տնտեսական միջազգային առեւտրական կեանքին վրայ։

Արդէն, առանց ապառելու որ պատերազմի մէկ կամ մէս կողմը վերջնական պարտութիւն մը կրէ կամ յաղթութիւն մը չտէր, Մեծ Պետութիւնները երկու կողմն ալ գահանելու բնայի ունեցող կարգադրութիւն մը պիտի ընեն ապահովապար, ուրկէ վերջ հրապարակին վրայ պիտի սանդուն մէկէն ի մէկ նեմանը քիչ տեսնուած առեւտրական և տեղական գործունէութիւն մը, մանաւանդ որ Թրքօ-Իտալական պատերազմն ալ վերջնացաւ, Ուչիի դաշնագրով։

Կը տեսնուի ուրեմն որ Պարքանան տագնապը առ այժմ ազդեցութիւն բաւմիը չէ ունեցած զերբի սակին բարձրացումը վրայ, Անգլիոյ և Ֆրանսայի մէջ։

Այս բարձրացումը որ արդէն ինքնին չատ մեծ կարեւորութիւն մը չունի՝ (*), արտասովոր բան մըն ալ չէ, որովհետեւ ամէն տարի, այդ չրջանին, Անգլիոյ և Ֆրանսայի պանդուխտները իրենց գերդի տակը կը բարձրացնեն արդէն։ Երկրագործները իրենց հունձքերը քաղած բլլալով հրապարակ հանած են գանձք ծախելու համար, որպէս զի կարենան ծախել, տարանքը փոխադրելու և, իսկ փոխադրելու համար ալ դրամ անհրաժեշտ է։ Արդ՝ հոգագործը իր ունեցած արտադրանքը տարած է փոխադրատիրութիւնները ու հասատատութիւնները ալ մէջտեղն ինչ մնացած է, նոյն ինքնաբերաբար երկրագործներու տարանքի կարեւորութիւնը չատ ալ բարձրանալ չէ։ Բայց՝ հոգագործը իր ունեցած արտադրանքը ալ մէջտեղն չունի։ Ուրեմն ինչ մնաց, և ինչ մնաց իրենց ունեցածներուն մասին։ Ինչպէս ասացինք, հոգագործ մը ինչ ունի, ինչ չունի, Անգլիոյ և Ֆրանսայի պանդուխտները իրենց գերդի սակը բարձրացուցած արդէն։ Մեր Եգիպտական Եաճաբարթիւնն իսկ, անցեալ օր, պէտք տեսաւ գերդատիրներու թէ մեռարթիւն հոգագործներու մասին եղած տարաձայնութիւնները պիտ մը հրապարակի ծանօթ մեծ հասատատութիւնները այդ մէջտեղն գիմելու համար չեն տեսած, և ի յանձնարարեալ երկրագործներու չատ այդ բարեբարութիւն, որպէս չանախնիր մարդոց կրկնմիսն հրապարակ կը նետուին։ Սերմերի Ասեւարական Ամենեն ու վաճառականներն ալ, կանոնակեն հրաւերներ վրայ, գանմարեցան անցեալ օր և նեմանրիսնակ արդեամ մը ասեն, թէ որ յանապարիչ ազդեցութիւն մը բրան հրապարակին վրայ։ Նեմանրիսնակ Բարիզի Ճանիզրը Սենիֆիալ տ. Գանիֆի տր Բաուի մեծ թեան նախագահը Պ. Կանիֆոն Տրէյֆիւս, որ հանրանանօթ գրամատեր մըն է և ինքը տարիներ ի վեր կը փորձ յիշեալ ընկերակցութիւնը, նամակ մը ուղղելով Էմանիսլոն Թերիին անուններ, ուսուցարան հասատատութիւնները կ'զգուշացնէ այս կարգեցեալ տարեսակին զոր թարգմանական անարդարանալի կը նեսակ։

Այս անգկրութիւնները կրնան հարց տալ՝ ասանչարդ բլլալ նաեւ մեր գրամատիրներուն և գործի մարդոց, առանց բարբարիի աչքի կրանցներու անուններուն հասատատութիւնը։

Հ.Թ. Դ. ԹԱՐՈՍԵԱՆ

(*) 1907ի սեպտեմբերի տարեսակին տասնեակ, Անգլիոյ և Գերմանիոյ պանդուխտները իրենց գերդի սակը մինչեւ հարիւրին 7 և 7ա կէս բարձրացուցին, իսկ Գերը որ Ֆրանսայ հարիւրին 3էն 4 միայն։ Այս տարբերութիւնն պատճառաւ սա է որ Գերը որ Ֆրանսայ իր սակին կանոնիկ գրամը (անգլա տա) պանդանելու չատ ունի գարդ միջոց մը գտած է. գրդ մեսագիտան (պիմիտարիտ) գրամիները ընդունած երկիրներու մէջ, ամէն պարտաւոր իրաւունք ունի 3 Ֆրանգոյց արծաթի գրամներով վճարում ընելու։ Այդ՝ Գերը որ Ֆրանսայ այս գրամներէն մէկ միլիտա Ֆրանգի չափ ունի, գոր գրամական ամէն տարեսակ կը հանեն, առաջը ասնեալ այսպէս գէպի սակի արտասովոր բարձրացումի մը։

Վիճակը Չ. տարցան հիմնական հիմնոյ անանկ երեւոյթի մը որ ազդած բլլայ արեւմտեան գրամական հասատատութիւններուն վրայ և այդ պատճառաս, Անգլիոյ և Ֆրանսայի պանդուխտները իրենց գերդի սակը բարձրացուցած արդէն։ Երկրագործները իրենց հունձքերը քաղած բլլալով հրապարակ հանած են գանձք ծախելու համար, որպէս զի կարենան ծախել, տարանքը փոխադրելու է, իսկ փոխադրելու համար ալ դրամ անհրաժեշտ է։ Արդ՝ հոգագործը իր ունեցած արտադրանքը ալ փոխանցած է փոխադրատիրութիւնները ու հասատատութիւնները մէջ, հոգագործներուն համար բանաստի օրական վճարելով, որպէս փոխադրատիրութեան համար անհրաժեշտ գրամը ընդունելու փոխադրատիրութեան պիտի գան։ Սակայն ինչ հոգագործներ որ երկրագործներ գրամի պէտք ունեցած է, նոյն հասատատութեան գրամի պէտք ունեցած չբլլալով հրապարակին վրայ գտնուած կանոնիկ գրամին քանակը, բնական է որ այս վերջինին տարեսակը բարձրանայ։ Զերդի սակին բարձրացումն ալ, ուրեմն, ինչպէս ասացինք ամէն երեւոյթի, մասնագիտի և խոշորանքի անցեալի օրէնքին վրայ հիմնուած է։ Գրամի խոշորանքը ուշադրեցած է ասանց անոր քանակը և հեռաւոր մասնագիտութիւն ստեղծած բլլալու։ չատ բնական է ուրեմն որ զերդի սակը կամ գրամին սակաթ բարձրանայ։

Այս սակը ինանկ բարձրացումի մը հասած է դեռ, որ մեզի ասչպէ գիտանալ ուրիշ պատճառներ, որոնց մէջ նաեւ քաղաքական պատճառներ։ Հեռաւորապէս, այս միջոցներ արդարանալի չի կրնար բլլալ զերբամական տարեսակի մը վրայ, որ ամէն հրապարակի վրայ վիճաբանց չանդիսանալու գործնէ միայն։ Անցեալ չարթնա, մորարարիսմ հաշակիլ տարբ. պէտքն ալ ազգային չանդիսանալու գործը չէր պիտի։ Սանդիկերը արդար Ջարի մէջ ձուկ պատցուցեր են արդեն գրամական տարբաստութիւններուն ամէն խոնեմ ուրիշ գրամակի գնալ գրաչանալ արդէն։

Ալ ուրեմն ազգային հասատատ գործի մարդիկը, կը փորձեն հոս մէջ բերել տնտեսական ուշադրութիւն մէջ ճիշդ տեսկատատութիւններուն հանրաձանօթ կը Ժուանիսլ տ. Կերիսի Ֆինանսիեր չարաթիներին այս տարին յայտնած կարծիքը որ մեր գրամատիրներուն համար բաւական խորհուրդ մը կը կազմէ. յիշեալ թերթը, խօսելով Պարքանան տարեսակին վրայ, կը գրէ. «Եթէ այս տագնապը մեծ յուզում տարիներ ընդունի չատ մը չանգիստներ, — որոնցմէ մեր ընթերցողները գիտեն արդէն թէ չատ քիչ կը հետաքրքրեն — պարտիք խոստովանիլ մեր նոյն տարն, որ նոյն ազդեցութիւնը չի բրած լուրջ գրամատիրներու վրայ, որոնց բանկերը ուղղութիւնը կեա տա կիա գրամատ է արդէն։ Տարեսագի տարն, այս վերջինները իրենց պարարտութիւնը պահած բլլալնուն համար չէ որ զգացած են։ Ցաւոնս ընդհանրապէս, յանկարծական և փոքր երկիրի մը տեղի ունցէ չատ մեծ վնասներու ենթարկուած են։ Ահա թէ որ գրամատիրները պարտաւոր են յիշելու։»

Մեր վերը գրածներէն պէտք չէ սանկայն հեռանցնել որ տեղական հրապարակը խիստ զգացողջ վիճակ մը ունի։ Մէ։ ամէն ոք գիտէ արդէն թէ օսմանեան արժեթղթերը, ինչպէս նաեւ Գիսկոնտի Ֆոնսիեի նման օտար արժեթղթերը իրենց գինիներուն վրայ կարեւոր անկումներ ունեցած են, և թէ առեւտրական գործերը խիստ կացուն վիճակ մը ունին։ Մեր բանս ուզածը այն է թէ՝ քաղաքական ներկայ

(*) Գերմանիոյ Գերբրդեանեանց դեսպանն Լիսնովսկիին գաղափարը

Այն պատուոյ որ Լիսնովսքի իշխանը իր Լոնտոնի գերեան գեսպան կը յանձրդ Գերմանացի գիւանագէտներէն էն անուններին Գաստ Մարչալի՝ չանեկան է ճշդութիւնն գիանալ այն գազափարները զոր կը գտանի միջազգային կացութեան և գլխաւոր ազգութեանց յարաբերութիւններուն վրայ։ Հետեւեալ յօդուածը գրած է Տեսչի Բիվիսի մէջ անցած Յունիս ամսոյ մէջ։ Տեսչի Բիվիսի առաջադրած էր Ֆրանսայի և Գերմանիոյ յարաբերութիւններուն վրայ, այսինքն Ելրզասեան կացութեան վրայ գիանալ Ֆրանսայի մասնագիտ մը և Գերմանացի մասնագիտի մը կարծիքը։ Ֆրանսերէն յօդուածը խմբագրած էր Թանի աշխատակից Պ. Անտրէ Թարտիէօ, իսկ Գերմաներէն յօդուածը Լիսնովսքի իշխանէն։ Անտրէի այս վերջին յօդուածը որ ներկայ պարագաներու բերումով մասնաւոր չանեկանութիւն մը կը ներկայացնէ։

Պ. Թարտիէօ չի սիալիր երբ կ'ըսէ թէ Ֆրանսերէն գերմանական քաղաքականութիւնը կախուած է այնպիսի իրողութիւններէ և գիշատակներէ զորանք ոչ ոք կրնայ ջնջել։ Պարտաւոր ենք, հետեւաբար, բաւականանալ պատասխան համաձայնութիւններով որոնք նպատակ ունին գաղթայնն և անմեսական գիտարարութիւնները լուծել, բաւականանալ բարի դրացնութեան յարաբերութիւններ մշակելով և հաշտարար ոգիով մը ուսումնասիրելով փոխադարձ չաներ։ Համամիտ եմ այս կարծիքին և մեր քաղաքական անկեղծութեան պակաս մը նկատած եմ ամենեն սանամ ալ։ Ելրզասի գաղութ։ Գերմանիոյ գեմ գրեալ գրքերուն մէջ։ Գերմանիոյ հետ պատերազմին հետեւանքներ։

Անշարժելի պիտ՝ բլլար որ, ժողովուրդ մը որ կը ցնչի Լուգովիկոս ԺԴ.ի Նաբոլէոն Ա.ի ժամանակներէն, որուն գլուխն գեռ կը գոչեցնէ իրը մէջազգային մասնագիտ արտայայտիչ և որուն քաղաքագիտութիւնը տիրած է Բրուսիոյ մէջ նոյնիսկ մեծն Ֆրէյերիքի օրով, կարող բլլար հրաժարումի և հանդուրժութեան։ Պ. Թարտիէօ կ'ըսէ. «Ֆրանսա մէջտեղ անդամանուած է, բայց Գերմանիա այլեւս ներկայ չէ։» Արդարեւ ճիշտ կեա մէջտեղ։ բուն վրայ անկեղծ համաձայնութիւն չկայ և չիկրնար բլլալ։ Ֆրանսիոյ գաշնագիրն է, և ակնիկ է որ կը բլլայ Ֆրանսացիներուն փոփոխը մեր գիրքը ակարգանիկ զինակցութիւններով ու համաձայնութիւններով։

Այս ճիգին մէջ, Ֆրանսացիները կը զորձակցին Անգլիոյ հետ, և հոն է որ կը հանդիպին Փրանքֆուրտեանի բանեկա հանութեան արձանագրը, բարեփոխութիւն, զիսի համարձակութիւն, ոչ մէկ զիւանագիտական լուծում չկրնար Լանդսմանկ։»

ՆՈՐԵԼՈՒԿ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

Յոյները ծանուցին թէ Թարքիոյ պատերազմի վայրը բերկրեցեր զրկեցեն, որոնք իրենց հետ ունեն քաղաքացի ժանտասարի և թիֆոյի մէջբուսնող բուսնակով ապակիէ խողովակներ։ Ա. լարը սուտ բլլալու է, որովհետեւ հոգակ պարագային, Պարքանան պատերազմը անակնկալ ու անսպասի գարձուած չ պիտի ասնէ։ Երեւակայեցէք որ նորիսկ պատերազմիկներ իրենց թշնամիներուն վրայ արձակեն ոչ թէ առաջիի այլ մի բոպ պարունակող արտանիներ։ Կարելի թեզանօթով պաշտպանուիլ խորաթնեկներուն դէմ, բեկորներուն ընդդէմ հրացանները, նեկայով ընդդէմ թարքիոյ։ Բայց ի՞նչ կարելի է ընել մէջբերանիներուն դէմ։ Տեր. Տանչն պիտի բռնի թէ պիտ է «միջազգին գործանել»։ Վերջերս Տեր Թարտեզ կը գրեր թէ ոչ թար ժողովրդ մը երբ յարձակում կրէ զրաւոր ունի կարդ, երբ ապէ մը գոյութեան կռիւ մը կրնայ միջոցներու միջոցաւ, իսկ պարքար մարդ։ Թարքերը ի գլուխ պիտի գրեն այդ գաղափարը։ Կ'երեւայ թէ Յոյներ տիրած են։ Պիտի նախընտրեինք որ յարձակում կրող ժողովուրդները կռուին հեղձուցիչ կազերով, ֆոսֆոր ու պղտոզով։

(Բարի-Ֆուրնալ)

ԹՈՒՏՐՈՆ, ԺԱՂՈՎ, ԵՒԿ.

ԹՈՒՏՐՈՆ Սիկիւսաբ խնասիլ, եղեկարան մեծ սինեմաթոկրաֆ, Բանկ Եղոյ պատերիզներով, չաբաթ 12 Հոկտ. ցերեկոյթ ժամը 2ու կէսին կանուց և գիշերի ժամը 8ու կէսին (Ը. Ե.) և Կիրակի Հոկտ. ցերեկոյթի ժամը 2ու կէսին կանուց և գիշերը ժամը 8ու կէսին (Ը. Ե.) ի տանկան չքեղ երեկոյթի և 5000 մէթրի յատակիր մը։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ, ՖՐԱՆՍԱ, ԱՆԳԼԻԱ

ԼԻՍՆՈՎՍԿԻԻ ԳԵՐԲՐԴԵԱՆԵԱՆՑ ԴԵՍՊԱՆԸ ԻՇԽԱՆ ԼԻՍՆՈՎՍԿԻԻՆ ԳԱՂԱՓԱՐԸ

Այն պատուոյ որ Լիսնովսքի իշխանը իրը Լոնտոնի գերեան գեսպան կը յանձրդ Գերմանացի գիւանագէտներէն էն անուններին Գաստ Մարչալի՝ չանեկան է ճշդութիւնն գիանալ այն գազափարները զոր կը գտանի միջազգային կացութեան և գլխաւոր ազգութեանց յարաբերութիւններուն վրայ։ Հետեւեալ յօդուածը գրած է Տեսչի Բիվիսի մէջ անցած Յունիս ամսոյ մէջ։ Տեսչի Բիվիսի առաջադրած էր Ֆրանսայի և Գերմանիոյ յարաբերութիւններուն վրայ, այսինքն Ելրզասեան կացութեան վրայ գիանալ Ֆրանսայի մասնագիտ մը և Գերմանացի մասնագիտի մը կարծիքը։ Ֆրանսերէն յօդուածը խմբագրած էր Թանի աշխատակից Պ. Անտրէ Թարտիէօ, իսկ Գերմաներէն յօդուածը Լիսնովսքի իշխանէն։ Անտրէի այս վերջին յօդուածը որ ներկայ պարագաներու բերումով մասնաւոր չանեկանութիւն մը կը ներկայացնէ։

Պ. Թարտիէօ չի սիալիր երբ կ'ըսէ թէ Ֆրանսերէն գերմանական քաղաքականութիւնը կախուած է այնպիսի իրողութիւններէ և գիշատակներէ զորանք ոչ ոք կրնայ ջնջել։ Պարտաւոր ենք, հետեւաբար, բաւականանալ պատասխան համաձայնութիւններով որոնք նպատակ ունին գաղթայնն և անմեսական գիտարարութիւնները լուծել, բաւականանալ բարի դրացնութեան յարաբերութիւններ մշակելով և հաշտարար ոգիով մը ուսումնասիրելով փոխադարձ չաներ։ Համամիտ եմ այս կարծիքին և մեր քաղաքական անկեղծութեան պակաս մը նկատած եմ ամենեն սանամ ալ։ Ելրզասի գաղութ։ Գերմանիոյ գեմ գրեալ գրքերուն մէջ։ Գերմանիոյ հետ պատերազմին հետեւանքներ։

Անշարժելի պիտ՝ բլլար որ, ժողովուրդ մը որ կը յիշէ Լուգովիկոս ԺԴ.ի Նաբոլէոն Ա.ի ժամանակներէն, որուն գլուխն գեռ կը գոչեցնէ

զլուսաւորչի թերթը — 36 —

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԺԻՒԼ ՖԱՆԹՕՄԱՅԻ ԴԷՄ

Է.— ՐԻՎՕԼՎԷՐԻ ՀԱՐՈՒԱԾ

Հիւանդանոց մը աշխարհ մին է։ Այն տեղ զործածուող պաշտօնեաներուն թիւը հարիւրը կ'անցնի։ Միւս կողմէ ժիւլ պիտի քննէր ոչ միայն պաշտօնեաները, այլ բոլոր անոնք, այր, կին, հիւանդացած կամ ուսանող, հիւանդ կամ այցելու, որոնք հիւանդանոցին մէջ կը զտնուէին ոճրին զործուած պահուն։

Թէև մարքի հնարանի պարզութիւնը մը Ժիւլ անմիջապէս կարմակերպից հիւանդանոցին մէջ զտնուող անձերուն քննութեան մանրամասնութիւնները, բայց այդ քննութիւնը երկար պիտի տեւէր։

Արդէն երեքուժամ էր որ Ժիւլ փակուած էր անօրէնին սենեակը և այս քննութեամբ կ'զբաղէր։ Կատարելի բան մը չէր պատահեր։

Տրամը պատահած էր ժամը երեքին։ Ժամը 6ին միջոցները Ժիւլի աչքերէն անցնող և կատարելի սխալներ ունեցող անձերը արտօնուեցան զուրս ելլելու։

Տքթ. Շալէք անոր կարգադրեալ մը կ'երթար զէպի այն զուրս, ուրկէ ամէն իրիկուն կը մեկնէր իր բնակարանը երթալու համար։

Տօքտորը մնացող էր։

Քանի մը օր առաջ կարեւոր զողութեան մը զոհուած է իր տան մէջ այնքան խորհրդաւոր կերպով ապահովուած անձնասիրի մը երեւան հանուելէն վասնզուած ըլլալով, բնակարար մեծապէս տպաւորուած էր նոյն օրը Տքթ. Բաթէլի յարկաբաժնին մէջ տեղի ունեցած տառմէն։

Կը քալէր զլուխը ծռած և կը թարէր թէ տխուր մտածումներու մէջ թաղուած էր։ Արդ, երբ Լարիսպաւչիէի տունէն զուրս կ'ելլէր, ոստիկանութեան քմնիչ մը, որ հոն կեցած էր Ժիւլի հրամանով, անոր ճամբան կարեց։

— Ներեցէք, պարոն, ըսաւ։ Անչուշտ գիտէք այսօրուան պատահած դէպքերը։ Կարգադրեցէք գիտէք։

— Կարգադրեցէ՞ք։

— Այո՛, պարո՛ն, այսօր ո՛չ ոք կրնայ զուրս ելլել առանց Մ. Ժիւլի կարգադրեալը ըսելու։

Տօքթորը ժամացոյցը նայեցաւ։

— Վա՛յ անպիտան, ուշ մնացի, ըսաւ։ Ո՞ւր պէտք է երթալ այդ կարգադրեալը իմանալու համար։

— Պէտք է ուղղակի դիմել Մ. Ժիւլի։ Տնօրէնին սենեակն է։

— Շատ ապէկ, կ'երթամ։

Տօքթորը ետ դարձաւ։

Ց.— ՅԱՆՑԱՒՈՐԸ ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Անպէ՛ս բան է ասիկա, կը յայտարարէր Մ. աք Մաֆիկ։ Արդէն երկու հարիւր հոգի մօտ տեսանք և տակաւին յանցաւորը չգտանք։

— Անպէս բան է, եթէ կ'ուզէք որ այնպէս ըլլայ, ճչգեց Ժիւլ, վասն զի վերջապէս կրնանք երկու հարիւր հոգի քննել. առանց արդիւնքի և յանցաւորը երեւան հանել երկու հարիւր մէկերորդ ձեռքին շնորհիւ, որ պիտի ներկայացուի մեզ...։

— Այո՛, բայց բան մը կայ, որ կը մտնոյք Պ. Ժիւլ։

— Ի՞նչ։

— Եթէ յանցաւորը քննութեան այս եղանակին տեղեակ է, եթէ կը կասկածի որ հիւանդանոցին զուրս ելլել ուզող անձերուն ձեռքերը կը քննէք, ինքզինքը ձեր քննութեան ենթարկելու չափ միամիտ պիտի չըլլայ։

Ժիւլ զլուխը կ'երերցուցէր և այս դիտողութեան իրաւունք կուտար։

— Այո՛, իրաւունք ունիք, Պ. Տնօրէն, բայց հաստատեցէք որ արդէն խորհած եմ ասոր վրայ։ Նոյն իսկ, ասելին ըրած եմ։ Ասոր պարմանն ալ գտած եմ։

— Տեղւոյն վրայ իր քննութիւնը սկսելէն և բիլիարդի հարուածներուն արձագանգէն ետքը, ոստիկանը հետզհետէ կը համզուէր թէ խորհրդաւոր մարդասպանին ձերբակալումը եթէ ան խուսափելի էր, կրնար երկար ատեն յապաղել։ Լարիսպաւչիէի չէնքը ընդարձակ էր և մարդ կրնար պտտիլ առանց ուշադրութիւն զրաւելու։ Այդ չէնքը ճչմարտապէս ասրօրէնակ դիւրութիւններ կ'ընծայէր պատնէշաւորելու համար։

— Պ. Տնօրէն, ըսաւ Ժիւլ, կարծեմ թէ քննեցինք սոփրաբար այս ժամուն հիւանդանոցէն զուրս ելլող բոլոր անձերը։

— Այո՛, այդպէս է։

— Հետեւապէս մէթոտը պիտի փոխենք։ Վատահելի հիւանդապահ մը ձգենք հոն, որ քանի մը վայրկեան պիտի սպասց կարգադրեալը խնդրելու համար հոս եկող անձերը և մենք անձամբ երթանք խուզարկութիւն կատարելու։

— Հիւանդանոցը խուզարկի՞լ կ'ուզէք։

— Այո՛, պարո՛ն, պիտի տեսնէք թէ սրբան պարզ պիտի ըլլայ։

— Ժիւլ անչուշտ խորհած էր անձամբ պտտիլ զանազան յարկաբաժինները իր հետաքրքրութիւնը զոհելու համար։ Բայց մտածած էր որ այդպէս պարզորէն չդտնան այդ ելիւթիւնը մը ոչ ալ զրկանք պիտի չտար։ Ցանցաւորը սրբոր երբոր խուզարկութիւնները պիտի խնամեր և խոյս պիտի տար ոստիկանին ապրելու, որ չէնքին ամէն մասերը պիտի պտտէր չտրտնակ, առանց երթալ այն յանցաւորին հանդիպելու։

(Շարունակելի)

Թարգ. Դր. Ա. ԴԱՆԻԷԼԵԱՆՑ

ԴԻՄԵՑԷՔ Ս ՊԻՏԱԿ ԴԵՂԱՐԱՆ

Գ. ՀԱՃԵԱՆԻ, ՍԻՐԲԷՃԻ

Պապը Ալի նասեհի

Ո՞ր պիտի գտնէք գեղերու ամէնէն գարմը, անխարդախիր, և անոնց խնամեալ պատրաստութենէն զոհ պիտի մնաք միշտ։

ՆՇԱՍՏԱՒՈՐ ՆՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ. — Ապրիլի վաճառում ամէն առարկայի կանխիկ վաճառման գինովը կամ հարիւրին 2ու կէս, հարիւրին 5 և փոքր տարբերութեամբ մը, երաշխաւորութեամբ կամ առանց երաշխաւորութեան, 75 մեծ վաճառատուներու մէջ, Քօք Թուժի միջոցաւ։

ԼԻՆԱՐՏՕ ՍԻՄԱՆ ՔՇՄԲԷՆԻ ԼԻՄԻՏԷՏ

ԳՈՐԾԱՐԱՆ ԱՆԱՏՕԼ ՀԻՄԱՐԻ ՄԷՋ

"ՇՕ ԻՏՐՕԼԻՔ„ (ԿԻՐ)

ԵՒ ՄԵՔԵՆԱԿԱՆ ԱՂԻՒՍՆԵՐ

ԱՌՈՒԱՋԻՆ ՏԵՍԱԿ

ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ.— Մանմուտիէ փողոց, 87 Գուլումնքրար խան թիւ 7—8

Դալաթիա

ՁԵՐ ՇԱՀԸ ԿԸ ՊԱՀԱՆՋԷ

ՐԼՔՍ ԱՆԴՐԱԿԱՆ ՕՃԱՌԻ ՓՈՇԻՒՆ ԳՈՐԾԱԾՈՒԹԻՒՆԷ։ Շարունակական զործածումը անհրաժեշտելի պիտի դառնայ։

Երբու օրեան տաք ջուրին մէջ հինգ փարայի մէկ զալ rէksի օճառ ազատում ամանիներ ապէկ մը կը լուայ և Մուշամպանները և տախտակները կատարեալ պէս կը մաքրէ։ Կարասներու և հանդերձեղէններու իւղերու հետքերը կ'անհետացնէ։ Ոսկի, արծաթ սպասներ և ապակիներ կը մաքրէ և կը փայլեցնէ։ ԱՄԷՆԷՆ ԿԱՐԵՒՈՐԸ ազատ ձերմակեղէններ աման և վիրին եղանակաւ rեksի օճառով կրնաք լուալ։

Բէքս» օճառը ձերմակեղէններ մաքցնելու տարբեր չպարունակեր, ինչ որ վկայուած է անպիսական տարբերամասներէ։

«Բէքս» օճառի զործածութեան եղանակը.—

Ձերմակ հագուստեղէններ թիթեղէ ամանի մը մէջ 2 զալ բէքս դնելով երբ թրջէք տասուն ազատերը կ'ամենատան։

Ուրիշ թիթեղէ ջուրի ամանի մը մէջ դարձեալ չորս զալ «բէքս» դնելով 20 վայրկեան կ'եռացնէք։

Գունաւորներ և բրդեղէններ թիթեղէ ամանի զալէ ջուրի մէջ վեց զալ «բէքս» դնելով գունաւոր նիթեր և բրդեղէններ կը թողուք կէս ժամ։

Այս կերպով ամրողջ հագնելիքներ պոզատայի (կրնալուացման) և ուրիշ օճառի զործածութեան պէտք չթողլով ապէկ մը լուացուած կ'ըլլան։

«Բէքս» օճառը զործածութեան ատեն տաք ջուրի մէջ հալեցնելու է։

Թուրքիոյ ընդհ. զործակալ

ԽՐԻՍՏՕՖՕՐԻՏԻՍ ՎԷ ՇԵՐԷՐ ՕՂԼՈՒ

Սթամբուլ Նէվէհիր խան։

ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ՍՆՏՈՒԿ

ՕՍՄ. ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՆԵՐՔՈՒ

Հիմնուած 1284ին

Պոլիս ձզալ Օղլու փողոցը իր մասնաւոր շէնքին մէջ զրամ կ'ընդունի և փոխատուութիւն կ'ընէ։ Մէկ տարի և աւելի պայմանաժամով յանձնուած զրամներու համար հարիւրին հինգ տոկոս, իսկ վեց ամսուան պայմանաժամով զրամներուն համար հարիւրին չորս ու կէս տոկոս կուտայ։ Առանց պայմանաժամի և հաշուընթացի ձեւով, այսինքն ուսադ ձգուած զրամը ուզուած ատեն ետ առնելու պայմանաւ, տարեկան հարիւրին չորս ու կէս կը վճարէ։ Առանց պայմանաժամի ուսադ տրուած զրամը մէկ քառորդ տարին մինչեւ երկու հարիւր ոսկի կրնան ըլլալ։ Ցիսուն ոսկիին աւելի պայմանաժամով զրամ ուսադ ձգողները կրնան երկնց զրամագլուխը ետ առնել տոկոսով մէկտեղ։ Դոնարեղէններու, արծաթէ անօթներու և պարսատիկներու փոխարէն հարիւրին ութը տոկոսով փոխատուութիւն կ'ընէ։

ՀԱՅԱՏԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏԿԵՐԱՋԱՐԻ

"ԿԻԼԻԿԻՈՅ ԱՂԷՏԸ"ԻՆ

Բ. ՀԱՏՈՐԸ

ՅԱԿՈԲ Յ. ԲԷՐԶԵԱՆԻ

Կ'արժէ որ ամէն հայ ունենայ և պահէ Աստանդի եղերական Ջարդին քսանամեայ սուգ պատմութիւնը բովանդակող այս գիրքը, ուր կը խտացուին ականատեսի սրտաճմլիկ նկարագրականներ՝ պատկերներով, վաւերաթուղթեր, պաշտօնական տեղեկագիրներ, թղթակցութիւններ, վիճակագրութիւններ եւլն։ Երկու հատոր 336 էջ, 68 պատկերներով, միմիայն 10 դրուշ։

Վաճառման կեդրոնատեղի՝ Դեղարան ԱՏԱՆԱ. Գալաթիա Գարու, կ. Պոլիս։ Կը դտնուի նաև Զագազազիրար Եօղուշու Պողոս էֆ. Ապոյանեանի վաճառատուն։

Գ. հատորը մամուլի տակ է։

20—15

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Տիկին Պ. Մ. Հիւսէինեան

Կ. Պոլիս, Մեծ Նոր խանի մէջ, թիւ 47

ԴԱՒԵՒԻՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Մեարոպ Հիւսէինեանի

Հարսանեաց մոտերու փառաւոր զարդարումներովը համբաւաւոր սոյն վաճառատան մէջ պատրաստ կը գտնուին մետաքս, երիզ, լեմոն, ծաղիկ, կրլանդ, քղանց, ձեռնոց, մտուակ, տիսկ և միրուութեան հագուստ։

Անգամ մը կ'արժէ այցելել սոյն վաճառատունը, տեսնելու համար ապրանքի ճոխութիւն և ազնուութիւն և չատ ցանցերի ձեւերը մանի կապուածքներու, որ ամէնէն զժուարահաճն իսկ կրնայ զոհացնել։

Մասնաւոր յանձնարարութիւնի կը կատարուին խնամքով եւ ճշդապահութեամբ

Այս վաճառատան անունով ձեզ զիմողների և ուրիշ ծանուցումների մի խարուիք։ Տիկին Պ. Մ. Հիւսէինեանի վաճառատունը Մեծ Նոր խանին մէջ է միայն. ուրիշ տեղ մասնաճիւղ չունի։

ՍՊԱՌԵԼՈՒ ՄՕՏ

Լուսինեան Ֆրանսահայ բառարան

ԵՐԿՀԱՏՈՐ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

1000 մեծադիր եռասիւնեայ էջերուն մէջ խտացած Ֆրանսերէնի բոլոր ոճերը, առակները ու ասացուածները

Իր տեսակին մէջ ամենէն կատարեալ և ընդարձակ այս Հայ Լաուսէն զիր օրինակներ։ Միայն ընդամենը կը հրաւիրենք ուսանողները որ փութան գնոյ առնել այժմէն։ Եւրոպ հատորը մէկտեղ թղթակալմ 80 զրշ. կաշեկալմ 95 զրշ.։ 15—9

ՊԱՆԷՐԻՆ ՆԵՂԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

1660 թագմ նումանեկ կիպի սորը պոյալը չաքէթ քանթալօն քամնէլէ

296 ատէտ նումանեկ կիպի սորը պոյալը ուզուն քամնէլէ

200 ատէտ նումանեկ կիպի ճէտիտ նէօպէթ քօճբէր

140 ատմէթ սոպա սանը

20 ատմէթ կալվանիզլի պէյլի պիրլիք սանը

20 ատմէթ կալվանիզլի ծոր պիրլիք սանը

5 ատմէթ սոպա պօրուսը իչին թէլ

5 քիլօ սոպա պօրուսը իչին չիվի

Տայրէնի պարիզի իչին պլի մինտաքատա միւպասիսը մուքարրէր օրան պարատէ էնիայի վէ մուքատիրի մուհարրէրէ սէքիզ քարէտ էչիա միւպասյա իսկիմէք իւզրէ այրը այրը մէվզիի միւնտաքասյա քընըրարզընատ իսիայա թալիոյ օրանարրին եիւզտէ օն նիսպէթինտէ թէէլ մինթաթ ադչէլրինի մինթատարզին ատնէի հալիի բուամի թըշրինի էվվէլինին օն պէշինճի բաղար իրթէսի կիւնիւ պարիզի նէպարթի մէսարիթաթ բիասէթինտէ մինթէչէքքիլ քամիսիոնա մէրքասաթ իսլէմէլէրի իլամ օրանարը։

* * *

101,756 մէթրօ նումանեկ կիպի Ինկիլիզլի կիրպասը, ֆի 6.28 պէշէր մէթրօսը։

Տայրէնի պարիզի իչին պլի մինտաքատա միւպասա օլընմագ իւզրէ մէվզիի մինտաքասյա զօնրարրը էվվէլճէ էվրազ հավասիսի իլէ իլան օլընան պաղատէ մրդարը մուհարրէր Ինկիլիզլի կիրպասը հիզարնատա մուրաղամ ֆէյաթրա թապիսի էօհտէսինտէ ֆիյաթը մէզքուրէ հատը լայզընը պուլարը թաղարտէ սէնէի հալիէ բուամի թըշրինի էվվէլինին օն պէշինճի բաղար իրթէսի կիւնի իհալէի էվվէլիէսինին վէ օն եէմինճի չարշէնպէ կիւնի տասիսի եիւզտէ իչ թէնզիրատի գաղրը իսէ իհալէի գամիէսինին իսթրաթ մուգարրէր պուլունմաղլա իսթայա թապիպ օրանարրին եիւզտէ օն նիսպէթինտէ թէէլմինամ ազչէլրինի միւսամասրզին մէզքիւր կիւնլէրտէ Պարիզ նէպարթի մէսարիֆաթ բիասէթինտէ մինթէչէքքիլ քամիսիոնա մէրքասաթ իսլէմէլէրի իլամ օրանարը։

11 Թըշրինի էվվէլ 1328

ՀԱՅ-ԼԱՅՆ

ԾԱՔՍԱՐԱՆ

ՇԻՆԵԼԻ ՕՍՄԱՆ ՊԷՅ ՄՕՏ

Տեր եւ տնօրէն

ԱՅՊԻԲԻՕՍ՝ՄԻՋՍՐԱԲԻ՝ԵԱՆ ԸՆԿ.

Այս վաճառատունը, որ ծանօթ է արդէն, եւրոպական ընտիր շաքարներու իր թարմ մթերքով, կ'սատանէնի հարատեւական և միրուութեան հանդէսներու անթերի և վայելուչ սպասարկութիւնը, վերջին ծայր խնամքով։

Մէկ անգամի փորձը ամէն գոհունակութիւն պիտի պատճառէ դիմողներուն։

ՓՈՒԹԱՅԼԻ ԱՄԵՆԲԻ ԱԼ

ԿԱՊՈՅՏ ԱՂՈՒԷՍԻՆ

(RENARD BLEU)

Մ. ԽԱՅԻՄՈՎԻՉ

Բերա, Բաստ Բանիայա

Բարիզէն Նոր հասած են փղկապ, մանչոն, էթոլ, մուշտակ ամէն տեսակէ, բալթոյի մուշտակ, այրերու մուշտակ, վերջին նորաձեւութեամբ մուշտակ զլխարկ։

Միակ վաճառելի տունը

Վերջին ծայր չափաւոր գիներ

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ

ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆԵԱԼ ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ

1892 Օգոստոս 214 եւ 1320 Սէֆէր 20 թուականի Ֆէրմանով

Դիմել Ընկերութեան կեդր. Գրասենեակը, Գալաթիա Մէրթէգպաշի փողոց, Քօքբէրթիլ վաճառատան զիմաց, կամ հետեւեալ հասցէներուն.

Մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի, Եէնի ճամիի հրապարակ.
» Մ. Բ. Սատօք, Շէյխ-իւլ-Իսլամ խան, Պահէք Գարու թիւ 40։ Ապտի պէյ և Ընկ., Վէզնէ հիլէր փողոց
» Պահէք Այմէլոզլու.
» Պահէք Գարու, Էմին-Էօնիւ, Իզմիր փողոց.
Գատրգիւղ Ալէքսանդր Ալէքսիսոնս, Շուվալի հրապարակ.
» Մ. Ա. Անդրէա, Մատա ճաստէխի.
Մաքսիմիլիան Մ. Ա. Տէմարքի.
Թերա Մասնաճիւղ Օսմ. Կայսերական Պանքայի, Մեծ Փողոց,
Շէյզի Մ. Ի. Ռօսի, Պէշիկթաշի ճաստէխի թիւ 137.
» Դալաթիա Մ. Ա. Բիրգանց, թիւ 13, Թիւնէլ խան.
Մեծ Գղզի Բէսալ Էֆ.,
Մաքրիքիւղ Մ. Ա. Անկէլիսէս, կայարանի հրապարակ.
» Ան Աթէֆտոս Քէչէճեան Էֆ.

Գործակալութիւնք օսմանեան գլխաւոր քաղաքաց մէջ

ՔԷՍ ԲԱԹԷՐՆԷԼ

CAISSE PATERNELLE

1841ԻՆ ՀԻՄՆՈՒԱԾ Ի ԲԱՐԻԶ

Ֆրանսական Ապահովագրական առաջնակարգ Ընկերութիւն, որ կը գործէ Կառավարութեան անմիջական հսկողութեան տակ

ՄԻՄԻՍՅՆ ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ

Դրամագլուխ եւ պահեստի գումար 70,000,000 ֆրանկ
Յարդ հասուցուած վնաս 360,000,000 »

Իր չափաւոր սակայցքը և պարզ ու մէկին պայմանները Քէս Բաթէրնէլի մինչեւ այսօր ունեցած հոյակապ յաջողութեան գաղտնիքը եղած են։

Ամէն տեսակ կեանքի ապահովագրութիւն, ի գէպ մահու և ի դէպ կենդանութեան։ Պղտիներու համար մասնաւոր և օգտակար պայմաններ։

Ընկերութեան դրամատունն է ԲԵՅՏԻ ԼԻՈՆՆ

Տնօրէն Աբեւեիի

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏԱՒԱԾԱՏՈՒՐ

Պոլիս, Բաստ Դաթբրթոյլու

Գործակալութիւնք գլխաւոր քաղաքներու մէջ 100 — 37

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ ԼԱՖՕՆԹԷՆ ՊՐԷԹՐՍՍ ԼԻՄԻՏԷԴԸ

Խորասանճեան խան

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ

ՍՕՍԻԷԹԷ ՌԻՒՍ ՏԷ ԲՈՐԹԱՄԻՕՆ

Անճաճիսի խան

ԱԼԼԷԱՆՑ

ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ընկերութեան դրամագլուխը եւ երաշխաւորութեան գումարը 50,000,000 ֆր.

Ֆրանսական, Հելլենական, Սպանիական եւն. կառավարութիւններու ճանաչած ի տակ

Ընկերութեան հիմնադիրները. Գերմանական Ազգային Պանքա, Պանք Ֆիւր որ Հանտել Էնտ Էնտասթրի՝ Պերլին, Տրէզտնէր Պանք՝ Պերլին, Մէք Ֆինք Ընկ.՝ Մինխէն, Գուէարմ՝ Վիեննա, Դոմբանկ որ Ինսպրուք՝ Մինխէն։

Ընդհանուր Տնօրէն

ԷՎԼԻՆ ՄԱՔՔԻՆԶԻ

Գլխաւոր Տնօրէն Ա. Ա. ԳԱՆԴԱՐԱՆԻ

Գործակալութիւնք գլխաւոր քաղաքներու մէջ

Ռումանական Շոգենաւային Ընկերութիւն

ԳԻՇՕՍԱԿՆԵՐԻՆ ԴԻՆ

Ամէն երեքշաբթի, հինգշաբթի և շաբաթ օրերը Կ. Պոլսէն մեկնող նաւերը 12 ժամէն Գիշօսակնեան կը հասնին։ Հինգշաբթի օրերը մեկնող շոգենաւերը 18 ժամէն Իզմիր, 12 ժամէն Պիրէն և. 30 ժամէն Պիրէնէն Ալէքսանդրիա կը հասնին։ Հաղորդակցութիւն հեղինէ Լոնդոնի, Պերլինի և ռումանական արագընթաց շոգեկառքերուն հետ։

Տեղեկութեանց համար դիմել ռումանական շոգենաւային ընկերութեան ընդհ. գործակալ Ռ. Հ. Միւլլերի, Գալաթիա, քարա իրին վրայ և դեր գործակալ Թէվֆիկ պէյի, Պոլիս Բէյճանիկ Բրիթամ խան։

ՎԻՆԸՐ ՊԱՆՔ-ՖԷՐԱՅՆ

Վճարուած դրամագլուխ 130,000,000 f
Պահեստի դրամագլուխ 40,000,000

ԿԵՐԱՆԱՏԵՂԻ՝ ՎԻԵՆՆԱ.

1, Հէրլենգասս, 8—10, Վիեննայի մէջ 17 դրասենեակներով

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ ԱՍԻՏՐԻՈՅ ՄԷՋ. — Ակրամ Ուսսիկ, Պիէլից-Պիսյա-Պոդէն, Պրոն, Պուտբէշտ, Պուսաքաս, Զէրնովից, Ցրաչ, Տէմիսվէր, Կրաց, Ինսպրուք, Եակիմսթալ, Կարլսպատ, Քրակովիա, Քրաքաու, Լայպէրկ, Մարբէնպատ, Մէրան, Օլմիւց, Նովսոլիցա, Բարտուպկ, Բիւլգէն, Բրակ, Բրան Բրդէմիզ, Սաթը-Բարթէն, Սալիսպուրկ, Թարն Թէրլից, Թէօլէն, Վիլլոխ, Ուբ-Նէօշթատ Զուրիխաու։

ՄԱՍՆՈՒԱՃԻՒՂԵՐ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ. — Կ. Պոլիս եւ Իզմիր։

ԳԼԽԱՒՈՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ. — Գալաթա Գարաքէօյ, կամուրջին հրապարակը։

ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ.— Պոլիս՝ Բիւրիւլիւ փողոց, Էլքանթիպ խան Բերա՝ Մեծ փող. Ս. Անդրէասի շէնքը։ Սկիւտար՝ Գարաճա մէտ փողոց։

Վինըր Պանք Ֆէրայն պանքայի ամէն տեսակ գործողութիւն կը կատարէ, գլխաւորապէս խառնուած իւն Ի՛րենէ հաշուընթացի վրայ, ուրիշ թուղթերի կը զիրկէ։ Զէքեր և վարկիներ կը հանէ և հեռագրական հրաման կը կատարէ թուքերոյ և արտասահմանի խառնուր քաղաքներուն վրայ։ Թուքերոյ և տասասանի վրայ քաշուած առեւտրական թուղթերու զանձումն Սակարանական հրամաններու զործադրում։ Բամնեթուղթերու գ՝ և վաճառում, ամենիջական կերպով յանձնի Դրամներու և թանկագին առարկաներու գ՝ և վաճառում։

Վինըր Պանք Ֆէրայն ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ՍՆԿ կի մասնաւոր սպասարկութիւն մը հասցուցած է հարիւրին 3 տոկոսով և վճարուելիք գումարի 30 դրամէն (տակիզրամ) սկսեալ։

Սէյֆս զրամարկղը վարձու կը տրուի Ղալաթիոյ կեդրոնատեղին մէջ, խիստ նուազ պայմաններով։ Այդ զրամարկղը մէն ապահովութիւն կ'ընծայէ։

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ

ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ ՄԵԾ ԹԱՌԱՐԱՆ

Օսմանեերէնի Հայերէն

1000ի մօտ էջ մեծադիր եւ մանրատառ

Փառակազմ գին 40 դրշ.

Կը գտնուի բոլոր գրավաճառներուն կեդրոնատեղի՝ Վ. և Հ. Տէր Ղեռնակ վաճառատուն Պահէք Գարու ճէլալ խան։

ԹՈՒՄԱՍ ՈՒԻԼՍՕՆ

ԱՆԳԼԻԱՅԻՆ ԿԱՐԳԻՆ ՇՈՒՇԵՆԱՒՈՐԻՆ

ԵՐԹԵՒՈՒՆԸ

Հրտ. Կ. Պոլսոյ, Նալբանդեանքի եւ Օտեայի մէջև

Ամրոս, Այպանս, Արիբս Ակրա, Աբրիսսիս, Ամսրիա, Գասասա, Գոսս, Գրիֆիսս, Դարիրսս, Դասանկլս, Դաբրիսսարս, Զիսլրս, Դրաս, Դօլէնսս, Դօսս, Տակս, Տիսս, Տրէսս, Էլարս, Էլսորասս, Էրսիս, Էսքիսս, Ֆիրնանս, Ֆրանչիսգս, Կալիէս, Ժէրիսանս, Կուրքս, Կրսանս, Հիսս Հինսս, Հիլտրս, Իսանս, Եսեսմս, Բէլսս, Բոլբինս, Քոթքս, Նս, Լիսմրնս, Լարնէ, Մարէնկս, Մարկլս. Մորոքքս, Մուրինս. Միսիլս. Վս, Նէրս, Նոսմս. Օսլս. Օթէլլս, Բ թս. Բրնսատս. Բոսնէս, Բանսատ, Բ Սալէրնս, Սարմս, Սանքս, Սիս Սորբէնթս, Սիլվիս, Սարս, Սուրի Սիրիա, Թիւրքս, Թէնթս, Թորս Թորս. Թորսնթս, Թանս, Թիքս, ս րս. Վասս, Վիկս, Վոլս, Վոլթս Զարա, Զէրս,

ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐ

Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՐԻՏՏՕ

Ղալաթիա, Քիւչիւք Միւլէթ խ թիւ 28—29.

ԽՏԻՎԻԷԼ ՄԷՏԼԱՆ

ԲԱՐԱՍԱԿԱՆ ԱՐԱԳ ԵՐ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՊԻՐԼՈՒՆ ԵՒ ԱԼԵՔՍԱՆԴՐԻԱՅԻ ՄԻՋԵՒ. ԵԼԵԿՏՐ. ԼՈՒՍԱՒՈՐՈՒԹ

Առաջնակարգ նաւ.— Մեղանի գիՆԻ

«Խտիտիէ» շոգենաւը, նաւապետ Անտ կը հասնի Ալէքսանդրիայէն Բշ. օր Հոգ. և պիտի մեկնի Երեքշաբթի Հոգ. 20ին կոդեան ժամը 3ին դէպ ի Ալէքսանդրիա, զիսելով Իզմիր և Պիրէն։

ՍՈՒՐԻՈՅ ԳԻԾ

«Խտիտիէ» շոգենաւը, նաւապետ Ֆինս 1912 Հոգ. 24ին Եշ. օր Մարմարայ կղզիէն կեղրկի, Հոգ. 26ին Երբ. օրը կը մեկնի դ Կէլիպոլուս, Տարանտէ, Մարսիլիա, Իզմիր, Հաղոս, Մէրսին, Ալէքսանդրիա, Թարսոս Պէյրութ, Հայֆա, Եաֆա, Բորթ-Սաիտ զերբանդրիա։

Պատաս. Տնօրէն՝ Դ. ՏԷՐ-ՄՈՎՍԷՍԵԱՆ

Տպագր. ԱՐՇԱԿԵԱՆՑ օրագրերի

ՊԼՕՍՊԷՆՏԻԼԻ ԲԱՆԱԼԻՆ ԱԿ

ՅԱՌԱՋԱՆՆԵՐ Ա.Ճ

Պելկրաս 21 Հոկտ. — Արեւելեան բանակը այս առաւօտ գրաւեց Սուլթան Թէփէի կարեւոր դիրքերը Օսոյովայի լճակներուն մէջ։ Ցեռաց յաջողացաւ Լերի Բանակի վրայ։ Վիրաւորած թիւրք զօրաններ և յիսուն զինուորներ Պղիրատ գրաւեցան։

Պելկրաս, 21 Հոկտ. — Սերբ բանակը երէկ գրաւեց Բռատէնէվոն և հասաւանց թէ Թուրքերը պարտած էին քաղաքը, թողելով դրօշ մը, 80 վրան, մեծաքանակ պարէն, ռազմամթերքով ազատներէ, 80 կղեռ.։ Գերի բռնուած օսմ. զինուորներ իմացուցին Սերբերուն թէ Բուրսայեցիներ հարաւային կողմը հանդիսած էին երկու գունդ նիզամիներու, վեց վաշտ ալպանացիներու և երեք հրետանիներու։ Ակամպանիք պարպեցին Լարի նահանգը, հան ձգելով պարէն և յարդ։ Սերբերը դիրքաղաքամ մը անուանեցին Բռատէնէվոն կառավարիչ համար։ Սպանեցան և վիրաւորեցան մէջ մեծ խանդավառութիւն կը տիրէ։

Պելկրաս, 21 Հոկտ. — Թուքայէն ուղղան մամուլին ուղղուած հեռագիրներ կը ծանուցանեն թէ Զօր. Զիվքովիչի բանակը, որ Նովի-Բազարի մէջ կը գտնէ, արագ արագ կը յառաջանայ և արդէն գրաւած է Նովի Վարոշը, որ սերբ սահմանապահին ուժը քիլոմէթր հեռու կը գտնուի։ Բնակիչները, որոնք մեծ մասամբ Սերբ են, խանդավառութեամբ ծափահարած են Սերբ զինուորները։ Գահաժառանգը Վրանեայէն Զիվկիչ փոխադրեց իր բանակատեղին։ 60 ի չափ վիրաւորած զինուորներ Նիշ փոխադրեցան։ Թաղարորը գնաց դանդաղ սեանեալու և պատուանշաններ տուաւ անոնց քաջութիւնը համար։

ՍՍԵՊՊ ԲԱՆԱԿԱԿՆ ՇԱՐԺՈՒՄՆԵՐԸ

(«Մաթէն»ի մասնաւոր թղթակցին)

Նիշ 21 Հոկտ.— Երէկ առաւ. Պիկիրատէն մեկնեցանք և երկար ուղեւորութենէ մը ետք Նիշ ժամանեցինք։ Բազմաթիւ ճամբան զինուորական պանպանում է փաղանգ զինուորներով, որոնք լարի ներքեւէն զինուորներով։ Ամէն տեղ ոգեւորութիւն կը տիրէ։ Շուտմառիայի կայարանին մէջ զինուոր մը որ հրացան մը և փամփշտակալ մը միայն ունի և քաղաքացին դիտաց հագած է, պանպանելու կինէ։ Երիտասարդը ժամանեցի Նիշ։ Հոն ալ ամէն բան տեղի կ'ունենայ կարգապահութեամբ։ Այս կայարանէն, որ Պելիքրատ-Սկեանիկ և Պղիրատ-Սոֆիա-կ. Պոլիս գիծին մէկ ճիւղը կը կազմէ, օրական տեղի քան 40 զինուորական կառախումբեր կ'անցնին։ Հոս տեսայ առաջին անգամ վիրաւորուածներն մէկը։ Բէրէյացցի զինուոր մըն է, որ կը պատմէ երիտասարդ տեղացիի մը մասը։ Ալպանացի պետի մը խոսքերուն վստահելով, դաշնակցեր եղեր ան պահուն երբ անիկա կ'ողջագուրէր իրեն հետ։ Բազմաթիւ Ցիմոնացի, օգնական զորներու կ'սպասուի։ Թուական կարմիր խաչի պատկանող 200 տեղի կիներ կ'սպասուին։ Երեքշաբթի վարչութիւնը Պիկիրատէն այստեղ փոխադրուեցաւ։

ՄԵԾ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻՆԵՐ ՄԸ

Նիշ 21 Հոկտ., իրիկուան ժամը 9.20. — Այստեղ խնդանքեցաւ թէ 'այն մեծ ճամբուամարտը, որ տեղի ունեցաւ Մէրտարի առջև, կայսրութիւնը պիտի փոխէ։ Ալպանացիները կարեւոր դիրք մը գրաւած էին, պիտի նեղէին Սերպ բանակը։ Բուռն ճակատամարտի մը հետեւանքով, Ալպանացիք իրենց դիրքը կորսնցուցին և ստիպուեցան բաց դաշտի վրայ կռուիլ։ Այս յաղթանակը մեծ առաւելութիւն մը տուաւ Սերբերուն։ Ալպանացիք մեծ կորուստ ունեցան։ Սերբերէն մեռան 7 և վիրաւորուեցան 120 հոգի։

Պելկրաս.— Սերբ բանակը, որ զօր. Սթեֆանովիչի հրամանին տակ կը գտնուի և Գուլկով բանակին հետ կը գործէ, դարձեալ Սուլթան-թէփէի կարեւոր դիրքը և կը քաշէ Էրլի Բաղանքայի վրայ։ Բուլգարիայի, Բրիշթինայի և Նովի Պազարի մէջ Թուրքերը եւս մղուեցան իրենց դիրքերէն և դէպի Բուլանովա նահանջեցին։

ՆԻՇԻ ՄԷՋ ԻՆՉՊԷ Ի ԿԷՐԱՆԱ

Նիշէն կը հեռագրեն Հոկտ. 21 թուով. — «Այս պահուս Նիշ կեղրոնը եղած է սահմանապլիսի վրայ գործող բանակներուն ապասարկութեանց։ Հոս է որ հասատատած է քաղաքական զինուորական պահեստի կայանը է։ Այս քաղաքացիները կը բնակեցուցուին բոլոր տրամադրելի տեղերուն մէջ։ Առաջին վիրաւորները երէկ և այս առաւ. հասան և զրկուեցան Պիկիրատ։ Միջոցներ ձեռնարկեց վիրաւորուածները Նիշի մէջ վար կը դրուին, որպէս զի այսպէսով կարելի ըլլայ տակաւ տակաւ հիւանդանոցները պարպել։ Առողջապահական ապասարկութիւնը յաջողակօս կը գործէ և իր ունեցած պիտոյքին մեծագոյն մասը չատ նոր է գեռ։ Կարմիր Խաչի յատկացուած վագոնները լաւագոյններն են, որոնց մէջտեղի միջնորմները վերցուելով, շարժուն հիւանդանոցի վերածուած են։ Ապայիրային մեքենաներն հեռանալով, տեղեկատուութեանց ապասարկութիւնը չատ գժուարացած է։ Թղթակիցները պէտք է ընդհանուր Լնգ. բանակատեղին երթան, որ վարիչի մէջ հասատատած է։ Առաջին զորաբանակին կը հրամայէ գահաժառանգ Պիկրատոյր իշխանը, երկրորդ զօրաբանակին՝ որ Բէօզիէնովիի մօտ հանդիսատած է, զօրավար Սլէկիանովիչ, իսկ Երրորդ զօրաբանակին՝ զորավար Եկոփովիչ։

ՍԵՐԲԵՐԸ ԹՐԻԵԹԻՆՑԻ ՎՐԱՅՑ ԿԸ ԶԱՅԼԵՆ

Պելկրաս, 21 Հոկտ.— Անցած դիշեր, Սերբ բանակը, որուն կը հրամայէր զօր. Եանքովիչ, Միթրովիցայի մօտ (Բրիշթինայի ճամբուն վրայ) Բատանեվոյի թիւրքական խրամները գրաւեց։ Թուրքերը դէպի հարաւ քաշուեցան, իրենց դիրքը թողելով Սերպերուն ձեռքը։ Կորուստներու մասին առայժմ բան մը չկայ։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ

Աթէնք, 21 Հոկտ.— Հելլենական զօրախումբերուն կողմէ Տիգրամիայի դիրքին գրաւումը պաշտօնապէս հասատատած է։ Կղզեսնայի առջեւ, 24 թուրք զինուորներ և 1 ենիչասպայ գերի բռնուած են։ Հելլենական զինուորներուն խանդը հիանալի է։ Գահաժառանգ իշխանը կրակի գիծերէն անցաւ բազմաթիւ անգամներ, հանգստանալ ապրանքներուն ազատանքներուն։

Աթէնք, 21 Հոկտ.— Զրոյցներ Սարանթաքիս Եղիրոսի բանակին հետ եղած կը հեռագրէ։ «Գրիպ-էյի վրայ նոյնպէս բարձունքները գրաւած ենք։ Մեր զօրախումբերը կը գրաւեն Սիրօվանենի բարձունքը։ Թուրքան հրետանին ապաքշեցին կերպով կը ամրանայ Կրիսվօն։ Թեսալիայ բանակը իր յառաջխաղացութեան մէջ գրաւած է Թուրքերու կողմէ, ձգուած պատերազմական առարկաները և մէկ միլիոնի չափ փամփուշտ։

Աթէնք, 21, Հոկտ.— Յունաստանի ճակատամարտը հասանելի տեղի պիտի ունենայ 25 քիլոմէթր ունեցի հեռուն, դէպի Սերվիա և Բէլիթսի կիզեներուն կողմը։ Հելլէն զօրախումբերը կը վերատատանեն Օսմանցիներուն կողմէ խլած մեծ հրետանին թիւերը։ Ահագէ բանակը վերսկսաւ իր յառաջխաղացութիւնը։

ԻՆՉՊԷՍ ԱՅՍ ԳԻՇԵՐ

Աթէնք, 20 Հոկտ.— Ինչպէս այս գիշեր հեռագրեցի, Հելլենները երէկ իրիկուն գրաւած են Իյաննինան։ Ժամը մէկին քաղաքին առջեւ հասած Հելլէն զինուորները խոսին յարձակումի մերժուած են։ Ժամը հինգին, Թուրքերը կը նահանջէին և քաղաքը կը պարպէին։ Գահաժառանգ իշխանը կը մարէր պատերազմական գործողութիւնը։ Գնդապետ Սպիլիոն զատեր, Եոբկիսա իշխան, կրակի միջոցներ սաստցան։ Շուտ պիտաւ է Հելլէն թնդանօթներուն ճիշդ և ճատաթիւ նշանառութիւնը։ Թիւրքական հետեւակները հրաշք գործած են։ Այս առաւ. կռիւը վերսկսած է Թուրք հեռուակաղաքին և թնդանօթաձիգներուն դէմ, որոնք էյաստեղի հիւս. բարձունքներուն վրայ խուռած էին։ Թշնամին իր դիրքէն հեռանալով վերջնականապէս նահանջած է։ Հելլէններուն կորուստը մեծ չէ։ Թիւրքական կորուստներուն թիւը յայտնի չէ տակաւին։ Կը հաստատուի թէ 3 Յոյները մէկ քանի թնդանօթ գրաւած են։ Էյաստնա, Մանասթիրի կուսակալութեան մէջ հասատատած, Լարիսայէն երեսունկու քիլոմէթր հեռու կը գտնուի և ինը քիլոմէթր հեռու՝ սահմանագիծն է։ Էյաստնա քիչ ընակչութիւն ունի, բայց մեծ կարեւորութիւն իր կեղրոն Սէրքիչէի։ Դուսական ու վարչական կազմակերպութեան կեղրոնն է։ Երեսս ճամբաներ կը մեկնին էյաստնայէն։ մէկը ժողովն կը մնայնէ զայն, քանը հինգ քիլոմէթր հեռաւորութեամբ, իսկ մէս ճամբան դէպի Սերվիսի և լեռներէ կ'անցնի։ Թուրքերը այդ ուղղութեամբ կը քաշուին դէպի այն կիրճերը, որոնք Բէլբրան կը մնայնին Սէրքիչէի, երեսունվեց քիլոմէթր հեռաւորութեամբ։ Թուրքերը պիտի կրնան այդ կիրճը պաշարել կամ դէս ճամբան կանգ առնել դէպի Եւրոպայի կողմը, որպէսզի թշնամին գեսակին ու Սարանտարոսի կիրճերէն չիարենայ անցնիլ։ Մօտերս ճակատամարտ մը պիտի մղուի այդ դիրքերուն շուրջը, ուր կը թափ թէ Թուրքերը պիտի համարձրաբերեն։ Անձրեւը, որ կը սկսի տեղալ, երկու-երեք որ պիտի զանդաղեցնէ գործողութեանց ընթացքը։ Թուրք բանակին կը հրամայէ Ռիզա փաշա։ Այս վերջինը, որ Իլիրիի զորաբանակին հրամանատար էր վերջերս, ինն տէր Գէրց փաշայի տիրոյթին ազատերուն է։

ԱԼԲԱՆԱՑԻՆԵՐԸ ՊԷՏԻ ՎՐԱՅՑ

Աթէնք, 22 թուականով Նոյ. Թեսալի Բէլանի կը հեռագրեն,— Հելլէն զօրախումբ մը, որ 500 հոգիէ կը բաղկանար, ցամաք երա. և կարճատեւ կռիւ մը եւոք գրաւեց Լիմնոսի գլխաւոր քաղաքը՝ Գոմիթրոս։ Կառավարիչը, 3 ոստայ և 42 զինուոր մեռնուցաւ։ Ծովակալ Գունտուրիոթիս, յայտարարեցին մը ուղղելով տեղւոյն բնակչութեան ծանոյց թէ քաղաքը յանուն Եօրկիոս թագաւորին կը գրաւէ։

ՑՈՒՆԱՍՏԱՆԻՆ ԲԱՅՈՐԸ ԳԱՀԱԺԱՆԳՈՒՆ ՈՒՐԱԽԱՆՈՒԹԻՒՆ ԳԱՆԷ

Աթէնքէն հոկտ. 22 թուով կը հեռագրեն թէ Ցունաստան բոլորէն Թեսալոնիկի որոշակցութեան դէմ, զայն միջազգային խրատանց բռնաբարում մը համարելով։ Հելլէն հանրային կարծիքը չատ գլուխառած է, որովհետեւ Թեսալոնիկի բնակչութեան մեծ մասը հելլէններէ կը բաղկանայ։

ԳԱՐԱՏԱՂ

ԲԼՈՎԱՆԻ ՆԵՐԻՆԵՑԻՆ ԳԻՇԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Զեր|ինեն, 22 Հոկտեմբեր.— Բլովանի գրաւումը արիւնալից եղած է։ 900 ռազմագերիներ ապահովուած են, որոնց մէջ կիներ ու տղաք։ Գահաժառանգիկ զէն ի ձեռին դուսած էին զանոնք։ Գահաժառանգիները թիւրքական մէկ չոգեկան և հիմա ուռղաստանում գրաւած են, որոնք պարկեշտով բնակուած էին և Ճերտարանի լեռին վրայ կը դանուէին։

ԴՈՒՆԱՅԻ ԱՆՁԱՆԱՆՑԻՆ ԲԱՆԱԿԱՆԻՆ ԳՈՐԾՈՒՆԷՈՒԹԻՒՆԸ

Բրուսէվոյ, 20 Հոկտ.— Կեղրոնի բանակը Տանկոյ Իշխանին հրամանատարութեամբ անցած է Համ լիճը և Բէրկիրի մէջ համախմբուած է։ Բելը իշխանը պաշարման թնդանօթներով կ'սնդրի ճրատարակի վրայ։ Տանկոյ իշխանին միանալու համար։ Երեսս օրվ է վեր, օդը գէշ է և այդ պատճառաւ կը յաղթի Գահաժառանգի զինուորներուն յաջողագոյն չարժումները։ Հարաւի բանակը, Մարթինովիչ զօրավարին հրամանատարութեան ներքեւ, խոշոր թնդանօթներ կը գնեսէ, թարգարչը ամրակծելու համար, որ առաջին կարգի բերդաքաղաք մըն է։ Հիւսիսային բանակը, Վասիլիչ զօրավարին հրամանատարութեան ներքեւ, բուռն գիմադրութեան մը յետոյ, յաջողած է գրաւել Բլաչա և Կուսինեն քաղաքները, որոնց վրայ Գարատաղի գլուխ կը ծածանի հիմա։ Գէշ օդին պատճառաւ զինուորական հեռագրութիւնը և հեռաձայնը չեն բանիր։ Այդ պատճառաւ է որ պատերազմական զանազան զարգացումներուն վրայ մանրամասնութիւններ չենք կրնար տալ։

ՌՈՒՍԻՐԻՆԱՆ ԳՈՐԾ ՄԸ

Մոսկուայէն կը հեռագրեն թէ օսմ. զինուորներու և Սերբերու միջեւ տեղի ունեցած կռիւ մը տակաւ գրի բռնուած սերբ հաղորդակ մը ճանաչուր կառաքուրդ Սեկանիկ գրուած է։ Եկեղ գրուած է։ Եկեղ Գրիգորի Գրիգորի հետ։

ԻՇԽ. ՊՈԼԻՔՈՒՆԻՆ ՍԳԱՆԵՑՈՒՆԸ

Վիեննական մեթի մը կը ծանուցանէ թէ Արգանացի պետ Իսա Պոլիքիոնց պատերազմի գաշանի վրայ սպանուած է զօրավար Նիկիքովիչի բանակին հետ կատարուած ընդհարման ատեն։

ԱԼԻՍՊԻՏԻՈՒՍ ՀԱՅԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Պելկրատի ատարիական գեսպան Պ. Հարիվիկ Վիեննա հասնելով երեսս տեսակցութիւն մը ունեցաւ է ռուսական գեսպան Պ. ու Կերսի հետ։ Ցեռաց արտարին գործոց պաշտօնատարը գացած է։ Հաւասար ապրիլ է ծանուցուի թէ Ռուսիա-Հայաստան թիւղ չպիտի տայ որ Մակեդոնիոյ ցանգարին սրարու-Ռուսի փոխանութեան ենթարկուի։

ԹՈՒՐՔԻԱ՝ ԶԱՆԱԶԱՆԸ

ԻՆՉՊԷՍ ՊԱՏ ԱԼՊԱՆԱՑԻՆԵՐՈՒՆ ՀԱՅԱՍՊԱՆԱՑԸ

Աթէնք, 20 Հոկտ.— Սաղդ ապրիլի Կիմանամ թէ Իպմիրի զօրաբանակը, 40,000 հոգիով բաղկացած, օրական 5000 ական հոգի, Պոլիս փոխադրուած է և փոխադրութիւնը ուրեք օրվ է վեր աւարտած է։ Իպմիրի մէջ 7000 պատերազմիներ մնացած են, որոնք իրենց պատասանութիւնները կը սեսնեն։ Պիրէոնի նահանգապետ վերատեսչութիւնը սատարելիով Թուրք սպաներ ձերբակալած է, որոնք աւարտական չոգենաւով հոն տեսած էին, հանանարար Ափրիկեան Տրիպոլսի։ Զրոյց կը տրվի թէ Էնվեր պէյ Ալպանացիներուն հրամանատար պիտի կարգուի։ Եպիրոսի բանակը Կրէպոլայի բարձունքներուն վրայ կը հանախուրի, որոնք այս առաւ. երկու վաշտեր. կողմէ գրաւուած են։ Թուրքական բանակը Մելիթովիցայի մօտակայ բարձունքներուն վրայ կը խոնարհի։ Ընդհանրապէս մը մօտակայ է։

ԱՒՍՏՐԻԱՅԻ ԼԻՍԱՆԱ ՀԱՅԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ Պ. ԼԻՊԻՆՆԵՒՆ ՄԻՋՈՑ

Գրեցուցած Լիսանայի Հանդարիոյ Ավստրիոյ զորաց նախաբարը կոչս Պիրիսթոլի Իսպիրա ատաղ ացցերա Թեսալ ասելիս կը գրէ։ — Բիլգայի տեսակցութենէն կը հասատատի թէ Ավստրոհունգարական քաղաքականութիւնն և եւրոպական քաղաքականութիւնն միջեւ կատարեալ հանամատութիւն կը տիրէ արեւելեան խնդրի մասին, որ այնքան ծանրակշիռ երեւոյթ մը առած է։ Երկու զինակից տէրութիւններ կը փափաքին խաղաղութիւնը փրկել, Պալքաններուն մէջ սրարաքուսն պանպանել և Թուրքիոյ բոլոր ցեղերուն վճռակը բարաքել։

ԼԻՍԻՊԻՆԻ ՄԷՋ

Լիսիպինէն հոկտ. 24 թուով կը հեռագրեն.— Անձրեւները կը չարունակեն։ Ամբողջ երկիր մը ողողուած ձաղներ լուսնցան Լիսիպինի արեւմտեան կողմը գտնուող Մարաշի շրջակաները։ Գարա-Ասլանի մէջ Եքզլ Գրէլիթէնի Ֆրէրեները մարդասպանաբար իրենց վարձարանը տրամադրած են վիրաւոր զինուորներու։ Այդ գպրոցը 200 անկողնոցոց հիւանդանոցի մը վերածուած է։ Մէկ վարիչանէն մեռաբ ծանրակշիռ զեկքերու կը սպասուի։ Ընդհանրապէս չարաշնակ կը փոխուի։

ԿՐՕՆՅԱՆԱՆ ՈՒՍՈՒՑՈՂՆԵՐԸ ԳԱՍԱՐԱՆՈՒՆ

Կ. Պոլսոյ գանազան մէջարէնոներուն մէջ գտնուող հարիւրի չափ կրօնական ուսանողներ կամուր արձանագրուած են։ Ատանք, հանդիսաւոր հարած, մարդանքի սկսած են արդէն։

ԴՈՒՐՍԱՆ ՁՕՐՔԱՎԱՅԻՆ ՄԸ ԿԱՐԳԻՆԸՐԸ

Զորաւոր Իբրահիմ փաշա անգլ. Տէրի Մեղ Թերիի խորհրդին բռնած է.— Թուրքերը զինուորական խիստ յոռի կացութեան մէջ են։ Բայց իրենց վիճակը ո՛չ յուսահատական ոչ ալ վիճանդուած է։ Օսմ. բանակներուն չարժումը սպասուածէն ուշի գանգաղ կը կատարուի։ Օսմ. ռազմական ուղղուած է յարձակողական դիրքու մինչ փրկարար գաղափարով, որ Գերման զին. վարդապետ Մեհնեն է։ Թուրքերը կը կարծեն թէ այդ վարդապետութիւնը ի զոր գնեցու բարձն հասած է։

ԶԵՐԵՐԻՆ ԱՐՏԱՀԱՅՏՈՒՄԸ ԱՐԴԵԼԱՒՈՒԹԵԱՆ

Պատերազմական նախարարութեան տասնորդին վրայ, Թուրքիայէն ձերեր արտասահման մը արտրկուած է, տարեկան պատերազմի սեսուղութեանը միջոցին։

* * * Կ. Պոլսոյ Թրամուէյներու բնակիչները կը ծանանցնեն թէ ձերերը բանակին համար առնուած ըլլալով բարձ գիներուն վրայ երթեւեկը դադրած է հրկիսրեն սկսեալ։

ՊՕՍՊԱՆԻՆ ՊՈՒԼԻՆԵՐՈՒՆ ԶԵԼՄԱՒՈՐՈՒՄԸ ԼՍԵՐԵԼԻՆԻՆ ՄԷՋ

Ձ'ոլրաքաղաքած 25 Պուլիներ պօմպաներ ունէին իրենց վրայ։ Քենոթեանի հասատատած է որ ատոնք պատրաստի ուներ գանազան կողմերը։ Մարաքի մէջ ասոնք ունեցած կառներ ատեն օսմ. զինուորները թշնամին ի խարանելիկ գրաւած են։

* * * Պղտոյ Բրոք Բէլիսէի միջեւ հանդարեան ուղղակի հաղորդակցութիւնը նոյնպէս ուղղակի հաղորդակցութիւնը գոնաբաւ կրնար սեղեկութիւն սասնալ այս վայրերէն։ Երկէկ սակայն հեռագրական թելերը նորագուեցան, որով այսօր կարելի պիտի ըլլայ ուղղակի հաղորդակցիլ Բրոք Բէլիսէի հետ։

* * * Եէմենի զին. հրամանատար Իզզէթ փաշա, որ ապայիրայի նախարան եղած ատեն պատերազմի յատակագիծին պատասանութեան մասնակցած էր, ստիպուած էր Պղտոյ կանչուած է ի՛նչ Ն.Ֆ.Բէհան։

* * * Պղտոյ Ն.Ֆ.Բէհանի զրաւոյնեն նայելով Ազատիլ Հաւաս չարաքանց գոն մեսցեր է իր Սերսիկին Պոլիս փոխադրելու սրաչումը տեղով։ Գարնիկեց տալիանը պատերազմին հրամատարութիւնէն ի վեր քանիցս փոփոխ յայտներ է որ պատերազմի գործողութեանց մասանաց վայրերէն հեռու սեղ մը փոխադրեն զինքը։

ԱԶԳ. ՇԱՐԺՈՒՄ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԵԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Ապր. Ժողովի երկրորդ նիստը բացուեցաւ ժամը 3ին, նախագահութեամբ Ամեն. Տուրեան Ս.Ի և ատենագրութեամբ Խոշտարեան Լ.Գ.ի, Վ.Լ.Գ. Մանուկեանի և Բ. Ամերեան Լ.Գ.ի երեսփոխանութիւնք տուած պարզ հրատարակութիւնները մերժուեցան։ Կարգացուեցաւ Ղեւոնդ Վրդ. Մաղասեանի կաղուածական խնդրի մասին Նախ. Դիւանին տեղեկագիրը, որ պարտքերուն իրաւարարութեամբ կարգադրութեան հանամատութիւն կը յայտնէր։ Կարգացուեցաւ նոյնպէս կալուածոց գիւանին տեղեկագիրը, որ Ղեւոնդ Վրդ.ի վրայ ուսանողաբար մեղադրանքներու փոխանցումին Երուսաղէմի մէջ կատարուիլը, իսկ հաշուական խնդիրներուն իրաւարարութեամբ կարգադրուիլը յարմար կը նկատէր։ Այս խնդիրը անցաւ յառաջիկայ նիստի օրակարգին։

Երուսաղէմի մասակարարութեան մասին Լեւոն Լ.Գ. Սաղթեեան կը դիրք թէ վանքին դեղեռնեներուն առաջքը առնելու համար Ազգ. Ժողովը վանքին ներքին կանոնագրին մէջ փոփոխութիւններ կատարած էր, մինչ Երուսաղէմի մէջ մասակարարութիւնը այժմ կը շարունակէ առաջուան պէս։ Որոշուեցաւ վարչութեան նիստատեան յանձնել։

Ե. Շիրինեան Լ.Գ. երեք դիրքով կը հարցնէր Ազգ. Վարչութենէն թէ՝ 1. Ինչպէս կ'ըլլայ որ Պատ.ի պաշտօնեաները իրենց ամատկանեներէն զատ դրամական նուէրներ կ'առնեն։ 2. Ինչպէս կ'ըլլայ որ առժամեայ Պատ.ի չինութեան համար 12,000 զրչ. կը ծախսուի, 3. Բարիզէն Տիրան Բէյլէկեանի 5000 ֆր. նուէրը ինչո՞ւ չէ յանձնուած Ամենի Հայոց Եկեղեցիին։ Շիրինեան Լ.Գ. ելեւմտացի բացատրեց թէ՝ Ամենի եկեղեցին ծախս նուաճած է։ Այս հարցումներուն ալ յանձնուեցան Վարչութեան նիստատեան։

Ս. Գարասեան Լ.Գ. (ատենագրա վարչութեան) նախ հնարաւորութիւն յայտնեց ժողովին յանուն նորընտիր վարչութեան, յետոյ բան թէ վարչ.ը իր ծրագիրը պիտի պարզէ յառաջիկայն։ Գալով հարցումներուն, խնդրեց որ նախ հաղորդուին Վարչութեան, որպէս զի պատասխան ըլլայ պատասխաններու։

Անցնելով օրակարգի՝ որ էր «Երուսաղէմի պատ. ընտրութիւն», ատենագրը կարդաց միաձայնութիւնէն զերկուսած հօշնանուն ցանկին վրայ Վարչ.ական և Ատենագրաց դիւանին տեղեկագիրները։ Վարչ.ը կ'ըսէր թէ յիշեալ հօշնանուն ցանկին Հմայակ, Եղիա և Յովհաննէս վրդպ.ները՝ ընտրութեամբ, իսկ Խաչատուրն Երեցեան եպս. ամրոսանութեամբ չեն կրնար ընտրելի ըլլալ, որով ի՛տաջարկէր եռանուն ցանկը կազմել սապէս. 1. Տ. Եղիշէ եպս., 2. Տ. Գրիգորիս վրդ. 3. Տ. Տրգուտ եպս.։

Ն. Օնանեան Լ.Գ. նախատելով հօշնանունին մէջ ամրոսանութեանները գոյութիւնը, որով ցանկը հնարաւոր կը վերածուի ի սնանց մէջ ալ կը պակսին կարգադրութիւնները, առաջարկեց ցանկը վերադարձնել Երուսաղէմ՝ որպէսզի նոր մը կազմեն և գրկեն։

Ս. Ալպօյաճեան Լ.Գ. մերաքանութեան կարմած ցանկը հեռացնելու մը նկատեց Ազգ. Ժողովին դէմ, ինչպէս բանն էր նոյն պահուն հոն գտնուող պատուիրակը՝ Խոշտարեան Լ.Գ.։ Աւելցուց թէ միաձայնութիւն մը որ գեղծանած և ընդհանացած է օրվ.ի դէմ, չի կրնար այդ օրվ.ին իրեն տուած իրաւունքները վերցնել և պատրիարքի ընտրութեան մասնակցիլ։ Ուստի առաջարկեց նեսաի չանենլ անոր ցանկը։

Զեկուցի ընդարձակումը Գարեգին Գ.ի Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս Տեսանելի Հանդարիոյ Ամենի Տիրամայրի Տաճարի Հոգեւոր Ատենաւորի Ընտրութեան Խնդիրը։

Ապր. Ժողովի երկրորդ նիստը բացուեցաւ ժամը 3ին, նախագահութեամբ Ամեն. Տուրեան Ս.Ի և ատենագրութեամբ Խոշտարեան Լ.Գ.ի, Վ.Լ.Գ. Մանուկեանի և Բ. Ամերեան Լ.Գ.ի երեսփոխանութիւնք տուած պարզ հրատարակութիւնները մերժուեցան։ Կարգացուեցաւ Ղեւոնդ Վրդ. Մաղասեանի կաղուածական խնդրի մասին Նախ. Դիւանին տեղեկագիրը, որ պարտքերուն իրաւարարութեամբ կարգադրութեան հանամատութիւն կը յայտնէր։ Կարգացուեցաւ նոյնպէս կալուածոց գիւանին տեղեկագիրը, որ Ղեւոնդ Վրդ.ի վրայ ուսանողաբար մեղադրանքներու փոխանցումին Երուսաղէմի մէջ կատարուիլը, իսկ հաշուական խնդիրներուն իրաւարարութեամբ կարգադրուիլը յարմար կը նկատէր։ Այս խնդիրը անցաւ յառաջիկայ նիստի օրակարգին։

Երուսաղէմի մասակարարութեան մասին Լեւոն Լ.Գ. Սաղթեեան կը դիրք թէ՝ վանքին դեղեռնեներուն առաջքը առնելու համար Ազգ. Ժողովը վանքին ներքին կանոնագրին մէջ փոփոխութիւններ կատարած էր, մինչ Երուսաղէմի մէջ մասակարարութիւնը այժմ կը շարունակէ առաջուան պէս։ Որոշուեցաւ վարչութեան նիստատեան յանձնել։

Ե. Շիրինեան Լ.Գ. երեք դիրքով կը հարցնէր Ազգ. Վարչութենէն թէ՝ 1. Ինչպէս կ'ըլլայ որ Պատ.ի պաշտօնեաները իրենց ամատկանեներէն զատ դրամական նուէրներ կ'առնեն։ 2. Ինչպէս կ'ըլլայ որ առժամեայ Պատ.ի չինութեան համար 12,000 զրչ. կը ծախսուի, 3. Բարիզէն Տիրան Բէյլէկեանի 5000 ֆր. նուէրը ինչո՞ւ չէ յանձնուած Ամենի Հայոց Եկեղեցիին։ Շիրինեան Լ.Գ. բացատրեց թէ՝ Ամենի եկեղեցին ծախս նուաճած է։ Այս հարցումներուն ալ յանձնուեցան Վարչութեան նիստատեան։

Ս. Գարասեան Լ.Գ. (ատենագրա վարչութեան) նախ հնարաւորութիւն յայտնեց ժողովին յանուն նորընտիր վարչութեան, յետոյ բան թէ վարչ.ը իր ծրագիրը պիտի պարզէ յառաջիկայն։ Գալով հարցումներուն, խնդրեց որ նախ հաղորդուին Վարչութեան, որպէս զի պատասխան ըլլայ պատասխաններու։

Անցնելով օրակարգի՝ որ էր «Երուսաղէմի պատ. ընտրութիւն», ատենագրը կարդաց միաձայնութենէն զերկուսած հօշնանուն ցանկին վրայ Վարչ.ական և Ատենագրաց դիւանին տեղեկագիրները։ Վարչ.ը կ'ըսէր թէ յիշեալ հօշնանուն ցանկին Հմայակ, Եղիա և Յովհաննէս վրդպ.ները՝ ընտրութեամբ, իսկ Խաչատուրն Երեցեան եպս. ամրոսանութեամբ չեն կրնար ընտրելի ըլլալ, որով ի՛տաջարկէր եռանուն ցանկը կազմել սապէս. 1. Տ. Եղիշէ եպս., 2. Տ. Գրիգորիս վրդ. 3. Տ. Տրգուտ եպս.։

Ն. Օնանեան Լ.Գ. նախատելով հօշնանունին մէջ ամրոսանութեանները գոյութիւնը, որով ցանկը հնարաւոր կը վերածուի ի սնանց մէջ ալ կը պակսին կարգադրութիւնները, առաջարկեց ցանկը վերադարձնել Երուսաղէմ՝ որպէսզի նոր մը կազմեն և գրկեն։

Ս. Ալպօյաճեան Լ.Գ. մերաքանութեան կարմած ցանկը հեռացնելու մը նկատեց Ազգ. Ժողովին դէմ, ինչպէս բանն էր նոյն պահուն հոն գտնուող պատուիրակը՝ Խոշտարեան Լ.Գ.։ Աւելցուց թէ միաձայնութիւն մը որ գեղծանած և ընդհանացած է օրվ.ի դէմ, չի կրնար այդ օրվ.ին իրեն տուած իրաւունքները վերցնել և պատրիարքի ընտրութեան մասնակցիլ։ Ուստի առաջարկեց նեսաի չանենլ անոր ցանկը, յետաձգել ընտրութիւնը և մինչև այն ատեն կարգ եկեղեցական մը կամ նոյն իսկ ազգային պատուիրակ մը գրել՝ սեղգապահին քով բացատրելու համար, ինչպէս պաշտօնական վիճակի մէջ։

Մ. Նարաբեան Լ.Գ. նոյնպէս առաջարկեց ընտրութիւնը յետաձգել, որպէս զի ամբասանանանանանանանին ալ կարենան իրենց պատրաստ վերանանանանալ և ընտրելի ըլլալ։

Եպիսկ վրդ. Պապաեան բան թէ Ազգ. Ժողովը Երուսաղէմ զրկած իր վերջին պատուիրակին հրամանով ատաւ, որպէս զի ընտրութիւնը կատարել տայ 1888ի կանոնագրին համաձայն. Կատն Ժողովը իր այս հրամանին կը հակառակ ցանկին մէջ փոփոխութիւններ ներմուծելով։

Ա. Գալաքարեան Լ.Գ. իբր տեղեկագիր զարդեց Առենագրատոյ Դիւանին տեղեկագիրը և առաջարկեց անմիջապէս ընտրութեան ձեռնարկել պատրաստած եռանուն ցանկին վրայէն։

Հ. Խաչատուրեան Լ.Գ. (որ քիչ առաջ թողած էր իր պատոր Գ. Առենագրատ Տօքթ. Տաղարեան Լ.Գ.ի) բան. «Երուսաղէմի խնդիրը սեղանելու երկար չարք մը եղած է։ Մասարանութիւնը զեղծանելու, ընտրատութեան և մանաւանդ գատանանանան արարքներու մէջ գտնուած է, և այս Ժողովին սեղան այն եղած է որ անոր իրաւունք տուած է ընտրութիւն կատարելու։ Երբ ես ընդունելով պատուիրակի պաշտօնը — ինչ որ կեանքս մեծագոյն սիրալը կը համարիմ — Երուսաղէմ գացի, տեսայ զար ամբասանանած Դիւանը գաղափակով, ասոր երբեք ընդառաջ վրդ.ներ միայն պատուած էին, մինչ ուրիշներ, որ նոյնքան յանցաւոր էին, Տէրպատնին առաջարկիալ ատաիանի բարձրացում և լանջախաչ ստացած էին։ Առենագրատոյ Դիւանը անոնցմէ, ոմանց անունները կարմամած հօշնանուն ցանկը վերցուելի վերածեց, մինչ սանմանագրապէս ունէ սրբազրութեան իրաւունք չունէր։ Լատ իսկ՝ ամէն ինչ որ Պատրիարքի ընտրութիւնը պէտք է յեռանդնք հինգ տարի մինչև նոր տերունդի մը, նոր միաբանութեան մը հանիպիր, — քանի որ հակառակ այսոր վանքին համար 14 հազար ոսկի ծախսուելուն իսոր տպիտութիւն կը տիրէ հոն — և կամ միաբանութեան ճակատն սրբելով «զգոյշ